

એફ.વાય.બી.એ. (સેમેસ્ટર-૧)

ગુજરાતી વિષયનો અભ્યાસક્રમ

વર્ષ ૨૦૨૦-૨૦૨૧ , ૨૦૨૧ -૨૦૨૨ , ૨૦૨૨ -૨૦૨૩

CORE COMPULSORY COURSE IN GUJARATI -001 A

ભાષા-સાહિત્ય કૌશલ-001 A

હેતુ : આ પ્રશ્નપત્રનાં અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતનો ભવ્ય સાંસ્કૃતિક વારસો અને તેની વિશેષતાઓનો પરિચય મેળવી શકે.

એકમ-1. ગુજરાતનો સાંસ્કૃતિક વારસો

સિંધુખીણની સંસ્કૃતિ - સામાન્ય પરિચય

પ્રાચીન ગુજરાત - ઈ.સ. બીજી સદીથી આઠમી સદી

સોલંકીયુગ - ઈ.સ.નવમી સદી

એકમ-2. સર્જક પરિચય: કિશનસિંહ યાવડા

એકમ-3. ' અમાસના તારા ' - કિશનસિંહ યાવડા

એકમ-4. અભિવ્યક્તિરીતિ, પૂર્વાપર સંદર્ભ સહિત

સંદર્ભ ગ્રંથ :

૧. ' અમાસના તારા ' - કિશનસિંહ યાવડા , આદર્શ પ્રકાશન

૨. અર્વાચીન ગુજરાતનો રાજકીય અને સાંસ્કૃતિક ઇતિહાસ - શિવપ્રસાદ રાજગોર યુનિ.ગ્રંથ.નિ.બોર્ડ,

૩. ગુજરાતની લોકસાંસ્કૃતિક વિરાસત - જોરાવરસિંહ જાદવ, માહિતી કમિશનર, અમદાવાદ

૪. ગુજરાતનો ઇતિહાસ - હરિપ્રસાદ ગં.શાસ્ત્રી, યુનિ.ગ્રંથ નિ.બોર્ડ, અમદાવાદ.

૫. ગુજરાતની લોકસંસ્કૃતિ - હસુતાબેન સેદાણી, યુનિ.ગ્રંથ નિ.બોર્ડ, અમદાવાદ

અથવા (વિકલ્પ)

પ્રત્યાયન કૌશલ- ૧

CORE COMPULSORY COURSE IN GUJARATI – 001 B

એકમ-1. ભાષા, વ્યવહારભાષા અને સાહિત્યભાષા

એકમ-2. નામ, સર્વનામ પરિચય અને પ્રકાર

એકમ-3. વિરામચિહ્નો

એકમ-4. કહેવતો અને રૂઢિપ્રયોગો

સંદર્ભ : ૧. વ્યાકરણવિમર્શ – ઊર્મિ ઘનશ્યામ દેસાઈ , યુનિ.ગ્રંથ નિ.બોર્ડ, અમદાવાદ.

૨. ભાષા પરિચય અને ગુજરાતી ભાષાનું સ્વરૂપ – જયંત કોઠારી ,

૩. સાહિત્યાયન- બાબુ દાવલપુરા , પાર્શ્વ પબ્લિકેશન, અમદાવાદ

૪ . પત્ર, અરજી અને અહેવાલ લેખન : રતિલાલ સાં.નાયક

૫ . ગુજરાતી વ્યાવહારિક વ્યાકરણ – અરવિંદ ભાંડારી, અરુણોદય પ્રકાશન .

એફ.વાય.બી.એ.- સેમેસ્ટર-૧ મુખ્ય તથા ગૌણ

વર્ષ ૨૦૨૦ -૨૦૨૧ , ૨૦૨૧ -૨૦૨૨ , ૨૦૨૨ -૨૦૨૩

CORE COURSE GUJARATI -001

ગુજરાતી પેપર- ૧. (મધ્યકાલીન કૃતિ- પદ્યવિભાગ)

કૃતિ : ' અભિમન્યુ આખ્યાન ' - પ્રેમાનંદ

હેતુ : આ પ્રશ્નપત્રનાં અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ મધ્યકાલીન સાહિત્યનાં આખ્યાન સ્વરૂપનો અને કૃતિનો પરિચય મેળવી શકે.

એકમ-૧. પ્રેમાનંદનું જીવન, વ્યક્તિત્વ ઘડનારાં પરિબલો, પ્રેમાનંદનું સાહિત્યમાં પ્રદાન.

એકમ-૨. આખ્યાનની સ્વરૂપલક્ષી ચર્ચા

એકમ-૩. અભિમન્યુ આખ્યાનની વસ્તુસંકલના, પાત્રનિરૂપણ અને રસનિરૂપણ

એકમ-૪. અભિવ્યક્તિરીતિ અને પૂર્વાપર સંદર્ભ સહિત

સંદર્ભ : ૧. 'અભિમન્યુ આખ્યાન ' - પ્રેમાનંદ , સં. હસુ યાજ્ઞિક, પાર્શ્વ પ્રકાશન.

૨. આખ્યાન કવિ પ્રેમાનંદ - કે.કા.શાસ્ત્રી , આદર્શ પ્રકાશન

૩. મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ - યુનિ.ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ.

૪. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ , અમદાવાદ.

૫. ભાવલોક - ચિમનલાલ ત્રિવેદી, ગૂર્જર ગ્રંથરત્ન

ગુજરાતી પેપર-૨. (અર્વાચીન કૃતિ - ગદ્ય વિભાગ) મુખ્ય તથા ગૌણ

CORE COURSE GUJARATI - 002

કૃતિ : ' પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી રેખાચિત્રો '-સં. મણિલાલ. હ. પટેલ

હેતુ : આ પ્રશ્નપત્રનાં અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ રેખાચિત્ર સ્વરૂપનો અને કૃતિનો પરિચય કેળવી શકે.

એકમ-1. રેખાચિત્રનું સ્વરૂપ અને લક્ષણો.

એકમ-2. ગુજરાતી રેખાચિત્રોનો વિકાસક્રમ

એકમ-3.' પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી રેખાચિત્રો,' સં. મણિલાલ હ. પટેલ. (પસંદગીના ૧૨ રેખાચિત્રો)

૧. મોતી બહારવટીઓ- ઝવેરચંદ મેઘાણી

૨. ઇન્દિરાજી- ઉમાશંકર જોશી

૩. અમૃતા- કિશનસિંહ ચાવડા

૪. તલાટી- ઇશ્વર પેટલીકર

૫. નિરંજન ભગત- રઘુવીર ચૌધરી

૬. રઘુવીર ચૌધરી- વિનોદ ભટ્ટ

૭. બાબુ વીજળી- અનિરૂદ્ધ બ્રહ્મભટ્ટ

૮. બૂઘલી- જોસેફ મેકવાન

૯. ભાઈ- ગુલામમહોમ્મદ શેખ

૧૦ રામી મા- મણિલાલ હ. પટેલ

૧૧. અશ્વિની ભટ્ટ- મધુરાય

૧૨ સુબ્બા મારી વચેટ બહેન- મનોહર ત્રિવેદી

એકમ- 4. અભિવ્યક્તિરીતિ- પૂર્વપર સંદર્ભ સહિત

સંદર્ભ ૧. પ્રશિષ્ટ રેખાચિત્રો – સં. મણિલાલ. હ. પટેલ ,અરુણોદય પ્રકાશન.

૨. ગુજરાતી સાહિત્યમાં રેખાચિત્રની ગતિવિધિ – પન્ના ત્રિવેદી , રન્નાદે પ્રકાશન

૩. પાંચ દાયકાનું પરિદર્શન – સં. હર્ષદ ત્રિવેદી, ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમી ,ગાંધીનગર

૪. દસમો દાયકો – ભોળાભાઈ પટેલ , સાહિત્ય પરિષદ.

૫. પરસ્પર – સં. મણિલાલ. હ. પટેલ , પાર્શ્વ પ્રકાશન

એફ.વાય.બી.એ. (સેમેસ્ટર-૨)

વર્ષ ૨૦૨૦ -૨૦૨૧ , ૨૦૨૧ -૨૦૨૨ , ૨૦૨૨ -૨૦૨૩

CORE COMPULSORY COURSE IN GUJARATI - 002 A

ભાષા-સાહિત્ય કૌશલ- ૦૦૨

હેતુ : આ અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતનો ભવ્ય સાંસ્કૃતિક વારસાનો પરિચય મેળવી શકે.

એકમ-૧. ગુજરાતમાં વસતી ભાતીગળ પ્રજાનો પરિચય

એકમ-૨. સર્જક પરિચય: ચંદ્રકાન્ત બક્ષી

એકમ-૩. ' મહાજાતિ ગુજરાતી ' - ચંદ્રકાન્ત બક્ષી

એકમ-૪. અભિવ્યક્તિ રીતિ અને પૂર્વાપર સંદર્ભ સહિત

સંદર્ભ : ૧. 'મહાજાતિ ગુજરાતી ' , ચંદ્રકાન્ત બક્ષી , પ્રવીણ પ્રકાશન, રાજકોટ.

૨. ચંદ્રકાન્ત બક્ષીની સાહિત્યસૃષ્ટિ, દક્ષેશ ઠાકર , પાર્શ્વ પ્રકાશન

૩. બક્ષી : એક જીવની , જયંતિલાલ મહેતા

અથવા (વિકલ્પ)

પ્રત્યાયન કૌશલ-૦૨ B

એકમ-૧. વાણિજ્ય પત્રવ્યવહારનું માળખું (સામાન્ય માહિતી)

એકમ-૨. પૂછપરછના પત્રો. ભાવતાલ, ટાંચણ

એકમ-૩. ફરિયાદપત્ર, ઉઘરાણી પત્ર

એકમ-૪. અરજીલેખન, પ્રમાણપત્ર, સમાસ અને સંધિ

સંદર્ભ : ૧. વ્યાકરણવિમર્શ - ઊર્મિ ઘનશ્યામ દેસાઈ , યુનિ.ગ્રંથ નિ.બોર્ડ, અમદાવાદ.

૨. સાહિત્યાયન- બાબુ દાવલપુરા , પાર્શ્વ પબ્લિકેશન, અમદાવાદ

૩. પત્ર, અરજી અને અહેવાલ લેખન : રતિલાલ સાં.નાયક

૪. ગુજરાતી વ્યાવહારિક વ્યાકરણ - અરવિંદ ભાંડારી, અરુણોદય પ્રકાશન .

૫. પ્રત્યાયન કૌશલ - પોપ્યુલર પ્રકાશન .

એફ.વાય.બી.એ.- સેમેસ્ટર-૨ (મુખ્ય તથા ગૌણ)

વર્ષ ૨૦૨૦ -૨૦૨૧ , ૨૦૨૧ -૨૦૨૨ , ૨૦૨૨ -૨૦૨૩

CORE COURSE GUJARATI -003

ગુજરાતી પેપર-૩. અર્વાચીન કૃતિ-પદ્યવિભાગ

કૃતિ : 'યુગવંદના' : ઝવેરચંદ મેઘાણી

હેતુ : આ પ્રશ્નપત્રનાં અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ કવિતાનો અને સર્જકનો પરિચય કેળવે.

એકમ-૧. ઝવેરચંદ મેઘાણીનું જીવન તથા તેના વ્યક્તિત્વ ઘડનારાં પરિબલો.

એકમ-૨. ઝવેરચંદ મેઘાણીનું સાહિત્યિક પ્રદાન

એકમ-૩. 'યુગવંદના'ની કવિતામાં વિષયવૈવિધ્ય, સંવેદન વૈવિધ્ય (પસંદગીના સોળ કાવ્યોને આધારે)

યુગવંદના

૧. કસુંબીનો રંગ
૨. છેલ્લી પ્રાર્થના
૩. વિદાય
૪. શિવાજીનું હાલરડું
૫. છેલ્લો કટોરો

પીડિત દર્શન

૬. ઘણ રે બોલેને...
૭. કવિ તને કેમ ગમે ?
૮. બીડીઓ વાળનારીનું ગીત
૯. કોદાળીવાળો

કથાગીત

૧૦. કોઈનો લાડકવાયો.

આત્મસંવેદન

૧૧. યાચના

૧૨ એકલો

૧૩. બાળુડાને

પ્રેમલહરીઓ

૧૪. સમર્પણ

૧૫. વીઝણો

રવીન્દ્ર- અનુકૃતિ

૧૬. દીઠી સાંતાલની નારી

એકમ-4. અભિવ્યક્તિરીતિ અને પૂર્વાપર સંદર્ભ સહિત

સંદર્ભ : ૧. 'યુગવંદના' : ઝવેરચંદ મેઘાણી, આદર્શ પ્રકાશન.

૨. ઝવેરચંદ મેઘાણી : સં. અનિરુદ્ધ બ્રહ્મભટ્ટ , નવભારત સાહિત્ય મંદિર .

૩. ઝવેરચંદ મેઘાણી : જીવન અને સાહિત્ય – જયંત પાઠક

૪. મેઘાણીવિવેચનાસંદોહ - સં. જયંત કોઠારી , ગુર્જર ગ્રંથરત્ન કાર્યાલય

CORE COURSE GUJARATI -004

ગુજરાતી પેપર-૪. અર્વાચીન કૃતિ - ગદ્યવિભાગ મુખ્ય તથા ગૌણ

કૃતિ : 'માટીનો મહેકતો સાદ' - મકરંદ દવે

હેતુ : આ પ્રશ્નપત્રનાં અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ નવલકથાનો અને સર્જકનો પરિચય કેળવે.

પ્રશ્નપત્ર-4. અર્વાચીનકૃતિ (ગદ્ય વિભાગ)

એકમ-1. મકરંદ દવેના સર્જક વ્યક્તિત્વને ઘડનારાં પરિબળો.

એકમ-2. મકરંદ દવેનું સાહિત્યિક પ્રદાન- પરિચયાત્મક અભ્યાસ

એકમ-3. 'માટીનો મહેકતો સાદ' - મકરંદ દવે, કથાવસ્તુ, પાત્ર પરિચય.

એકમ-4. અભિવ્યક્તિરીતિ અને પૂર્વાપર સંદર્ભ

પૂર્વાપર સંદર્ભ (કુલ:૨૨)

(૧) "મારે હળ ઉગાડવું છે-ઉગી શકે તો." (પૃ-૮)

(૨) "જ્યારે આખીયે સંસ્કૃતિને માથે મોત ભમે છે, ત્યારે પણ પાછું ન ફરી શકાય?" (પૃ-૩૩)

(૩) "મને ઇનામ મળી ગયું." (પૃ-૩૬)

- (૪) "એ શક્તિ અંધ પુરુષનાં ઘરમાં જ છે. પણ તે આંખે પાટા બાંધીને બેઠી છે." (પૃ-૩૯)
- (૫) "આ સઘળો અંધારલોક જ છે ભાભી..." (પૃ-૪૦)
- (૬) "મારી શ્રદ્ધાને તમે બળવતી કરી નારાયણ" (પૃ-૪૪)
- (૭) "આજકાલનાં નહીં, ગાંધારીનાં પાટા તો યુગો જૂના છે." (પૃ-૪૫)
- (૮) "સૂર્ય આવે તો આમ હાથી પર આવે કે સાત ઘોડાના રથમાં." (પૃ-૪૭)
- (૯) "ચોર..... ચોર..... કૃષ્ણ ચોર, મારો મણિ ચોરી ગયો." (પૃ-૪૯)
- (૧૦) તમારે મણિ પાછો મેળવવો છે કે મને કાયમનો ચોર ઠેરવવો છે? (પૃ-૫૨)
- (૧૧) "મેં ચોરી નથી કરી, પણ ચોરવિદ્યામાં હું કુશળ છું." (પૃ-૫૩)
- (૧૨) "હવે મગર હોય કે મોત, જવું એટલે જવું". (પૃ-૫૬)
- (૧૩) "બલિદાનને સમયે જ તને રુદ્રે મોકલ્યો લાગે છે આવી જા...." (પૃ-૫૯)
- (૧૪) "તું કાળિયો યાદવ તો નહિ?" (પૃ-૬૦)
- (૧૫) "આપણો નાનકો લડાઈમાં કે લગ્નમાં ના પાડવાનું સમજ્યો જ નથી."
- (૧૬) "ત્યાં, ક્યાંક લીલાં ખેતરો ઝૂલતા હોય એવું લાગે છે." (પૃ-૮૨)
- (૧૭) "સમય નથી, મારી ચિકી ફાટી ગઈ છે". (પૃ-૮૪)
- (૧૮) "મારા મૃત્યુના બંધન કાપી નાખો. અમૃતને બંધને મને બાંધી આપો."
- (૧૯) "અરે ભાઈ મારા, મેદાનને જ મંદિર બનાવી દે ને...." (પૃ-૯૫)
- (૨૦) "નાનકો રાજ દરબારમાં સલવાઈ ગયો, હું ખેતરનો નિર્જીવ ચાડિયો."
- (૨૧) "રામ, તરસ્યા ક્યારાને મારા વતી પાણી પાશો ને ?" (પૃ-૧૦૬)
- (૨૨) "આવા નાથ બેઠા છે ત્યાં સુધી સમાજ અનાથ ક્યાંથી બનશે?"

સંદર્ભ : ૧. 'માટીનો મહેકતો સાદ' – મકરંદ દવે, નવભારત સાહિત્ય મંદિર , અમદાવાદ.

૨. ગુજરાતી નવલકથા – રઘુવીર ચૌધરી , રાઘેશ્યામ શર્મા ,યુનિ.ગ્રંથ નિ.બોર્ડ,અમદાવાદ
૩. ગુજરાતી પૌરાણિક નવલકથાઓ – રાજેશ્વરી પટેલ ,પાર્શ્વ પબ્લિકેશન,અમદાવાદ.
૪. અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ – પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ. પાર્શ્વ પ્રકાશન
૫. ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમી સર્જક સીડી .